

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 21. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Torsdag den 2. februar 2017
Tidspunkt: Mødet startede kl. 14.02
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Erik Christensen (S), formand, Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Claus Kvist Hansen (DF), Jan E. Jørgensen (V), Peter Hummelgaard Thomsen (S) og Søren Søndergaard (EL).

Desuden deltog: statsminister Lars Løkke Rasmussen

Punkt 1. Forelæggelse af uformelt møde i Det Europæiske Råd og uformelt EU-27-topmøde den 3. februar 2017

Uformelt møde i Det Europæiske Råd 3/2-17 – bilag 1 (udkast til erklæring forud for det uformelle møde i Det Europæiske Råd 3/2-17)

Uformelt møde i Det Europæiske Råd 3/2-17 – bilag 2 (hvrdebrev fra formanden for Det Europæiske Råd forud for det uformelle møde i Det Europæiske Råd 3/2-17)

Uformelt møde i Det Europæiske Råd 3/2-17 – bilag 3 (hvrdebrev fra formanden for Det Europæiske Råd forud for uformelt EU27-møde i Valetta 3/2-17)

Uformelt møde i Det Europæiske Råd 3/2-17 – bilag 4 (konceptnote til brug for drøftelserne på det uformelle EU27-møde i Valetta 3/2-17)

Statsministeren: I morgen er der møde på Malta, og der er ikke bare et, men to møder. Først er der et uformelt møde i Det Europæiske Råd og derefter et uformelt møde i kredsen af EU-27-landene uden Storbritannien.

Det uformelle møde i Det Europæiske Råd

Statsministeren: Det uformelle DER-møde handler som udgangspunkt kun om et emne: eksterne aspekter af migration. For at være mere præcis handler det om at få styr på den centrale Middelhavsroute. Situationen på Vestbalkanruten er jo kommet under kontrol. Tilstrømningen er dalet. I oktober 2015 kom der et par hundrede tusinde ind i Grækenland, hvor der er i oktober 2016 kom 3.500 personer. Det er et dramatisk fald. Det ser anderledes ud på den centrale Middelhavsroute til Italien, hvor indrejsetallene fortsat er alt for høje og har været i vækst i 2016 sammenlignet med 2015. Der er en risiko for, at tallene kommer til at stige endnu mere til foråret, når vejret bliver bedre. Derfor giver det god mening at fokusere der og sætte ind over en bred kam. Det drejer sig bl.a. om indsats i oprindelses- og transitlandene. Libyen er det helt store transitland, og 90 pct. af alle migranter fra Afrika kommer via Libyen, så der er bl.a. behov for at støtte landets grænse- og kystvagt, men også for at styrke samarbejdet med nabolandene.

Så skal vi i øvrigt forfølge det spor, som vi gik ind på efter EU-Afrika-topmødet i Valletta på Malta. I kølvandet deraf udviklede man et koncept om migration compacts, som går ud på at opbygge et tættere samarbejde, i første omgang med fem afrikanske lande, og insistere på at få lavet tilbagesendelsesaftaler med dem mod at understøtte udviklingen i disse lande, så de ikke genererer migranter.

Kommissionen har fremlagt en meddelelse, der indeholder en række fornuftige ideer. Jeg synes, at man skal fremhæve behovet for nytænkning i asylpolitikken og bryde sammenhængen mellem at sætte sig i en båd og at få ophold i Europa: Man skal angribe og ødelægge menneskesmuglernes kyniske forretningsmodel. Det er sådan set det, vi gjorde med EU-Tyrkiet-aftalen, og principperne og tænkningen bag den aftale bør vi lade os inspirere af – også når vi ser på den centrale Middelhavsroute. Det er ikke noget, man kan udvikle på kort tid. Det er et arbejde, der har lange udsigter, men man ser konturerne af et nyt asylsystem. Det rejser en lang række praktiske og juridiske spørgsmål, men jeg glæder mig over, at der synes at være en stadig større enighed om tilgangen til disse spørgsmål: Man skal have styr på de ydre grænser og bremse menneskestrømmen.

Der gør sig nogle særlige forhold gældende på den centrale Middelhavsroute, som vi skal være opmærksomme på. Det ene har jeg nævnt, nemlig at 90 pct. af migranterne kommer via Libyen, som er et land med mange udfordringer. Landet står i en konflikt, der har medført et samfundsmæssigt kollaps og med en regering i Tripoli, der ikke har fuld mulighed for at sætte sig igennem på hele landets territorium. Derfor vil der også være behov for at inddrage Libyens nabolande i arbejdet. Dertil kommer, at langt hovedparten af de personer, der kommer via den centrale Middelhavsroute, er økonomiske migranter fra lande i Vestafrika, som sjældent har udsigt til asyl. Vi deltager ikke i den europæiske asylpolitik på grund af retsforbeholdet, men det skal ikke forhindre mig i at bakke op om lande, som f.eks. Østrig, der taler for at reformere den fælles asylpolitik i en retning, der flugter med regeringens ambitioner.

Der er tale om et uformelt topmøde, og derfor vil der ikke blive truffet nogen beslutninger, men jeg forventer, at mødet vil resultere i en fælles erklæring, der kan danne grundlag for det videre arbejde, og at DER vil vende tilbage til sagen på det næste formelle møde i marts.

EU-27-topmødet

Statsministeren: På topmødet mellem de 27 lande vil vi drøfte det fremtidige samarbejde i EU uden Storbritannien. Det er altså ikke en drøftelse om, hvordan vi skilles fra Storbritannien, men om, hvad det er for en europæisk union, vi vil have i fremtiden, når EU består af 27 lande. På den måde er det tale om en fortsættelse af den proces, der blev igangsat på topmødet i Bratislava i september sidste år, og som forventes afrundet på EU-27-topmødet i Rom i marts i forbindelse med markeringen af 60-året for Romtraktaten. Jeg forventer, at stats- og regeringscheferne vil vedtage en erklæring i Rom, der dels samler op på arbejdet siden Bratislavatopmødet, dels skitserer pejlemærkerne for fremtidens EU. I

morgen vil vi diskutere ambitionsniveauet bag en sådan erklæring, der varierer lige fra at opliste EU's resultater til de store integrationsvisioner. Selve den erklæring, vi skal lande i Rom, får vi rig lejlighed til at vende tilbage til her. Formålet er at gøre status over gennemførelsen af køreplanen fra Bratislava. Under den drøftelse vil jeg understrege, at vi bør fortsætte ad det spor, der blev lagt ud i Bratislava, nemlig at EU bør finde løsninger på de udfordringer, der optager europæerne, dvs. migration som en meget vigtig ting, sikkerhed i alle aspekter – altså intern og ekstern – og den økonomiske udvikling. Jeg vil advare imod at slå nye store brød op eller for den sags skyld begynde på en ny institutionel diskussion.

Hvad angår migration, er vi som nævnt kommet langt i den seneste tid, men vi er langt fra at være ved vejs ende. Derfor må det være en prioritering i de kommende år, og vi bør finde løsninger, der samler og ikke splitter de 27 medlemslande.

Vi lever i en urolig verden, og derfor bør den interne og eksterne sikkerhed forblive højt på dagsordenen. Det er også Danmarks holdning, selv om vi ikke kan deltage fuldt ud i samarbejdet på disse områder som følge af rets- og forsvarsforbeholdene. Det rækker ikke ved, at vi godt kan understøtte, at det står højt på EU's dagsorden – ligesom det er højt på vores dagsorden, at vi styrker EU-NATO-samarbejdet.

Hvad økonomi angår, skal vi i EU prioritere de initiativer, der kan fremme økonomisk vækst og beskæftigelse. Det gælder især videreudviklingen af det indre marked, inklusive det digitale indre marked, og det indre marked for energi. Det gælder også den fælles handelspolitik, som aktuelt udfordres af stigende protektionisme, både i og uden for Europa, senest også i USA med – og det kan jeg vist sige uden overdrivelse – en mere indadvendt ny regering.

Endelig vil jeg nævne, at jeg forventer, at vi til frokosten mellem de to møder vil drøfte den internationale situation i en bredere kontekst, bl.a. forholdet til USA. Man kan vel sige, at på trods af sine kun 14 dage som præsident er Donald Trump kommet med flere større og kontroversielle udmeldinger. Det er ikke usædvanligt, at en ny præsident tager en række initiativer i starten af sin embedsperiode. Jeg mener f.eks. at kunne huske, at Barack Obama udstedte et dekret om at få lukket Guantánamobasen for godt 8 år siden. Alting skal ikke kun bedømmes på dekreter, men på, hvordan de sættes igennem, synker ind og bliver omsat til praktisk politik. Selv med dette helt logiske forbehold kan man vel sige, at tyngden af de aktuelle initiativer har været ganske betydelig, og at der også er en høj kadence. Samlet set skaber det en situation, der bidrager til usikkerheden om, hvad vi kan forvente af den nye administration. Det har vi set i sidste uge med indrejseforbuddet, og man skal nok indstille sig på, at Danmark og EU på den ene side og USA på den anden side ikke vil se ens på en række sager. I en sådan uforudsigelig situation handler det for Danmark og for EU om at reagere klogt. Det gælder den overordnede relation til USA, som vi fortsat vægter meget højt, og det gælder om, at vi i dialogen med USA fortsat skal forsvare vores værdier og interesser. Jeg kan tilføje, at jeg hilser den brede enighed, der er ved at være i Folketinget, om at afvikle en forespørgselsdebat om det transatlantiske forhold på et tidspunkt, hvor den amerikanske administration er kommet på plads og tingene har sat sig lidt, så man ved, hvad man diskuterer. Ser man på, hvad den nyudnævnte

amerikanske udenrigsminister sagde i kongreshøringerne, hvor man ikke udtrykker sig ved hjælp af kun 140 tegn, men via spørgsmål og svar igennem længere tid, tegner der sig et billede med lidt større nuancer, end det der ellers præger debatten. Det er rigtig godt, at vi kan få sådan en debat i Folketinget med god forberedelse og god tid.

Jeg vil også sige, at den internationale situation – herunder også forholdet til USA, Rusland og risikoen for internationalt funderet terrorisme – understreger behovet for sammenhold i EU og i NATO. Derfor håber jeg, at vi i morgen vil sende det kollektive og stærke signal, at Europa kæmper for en international retsorden, for frihandel og for de værdier, der har gjort Europa stærkt og rigt. Jeg vil også fremhæve, at der er brug for et fortsat stærkt transatlantisk samarbejde i lyset af de mange globale udfordringer, vi står overfor.

Kenneth Kristensen Berth syntes, at det var positivt, at statsministeren mente, at Danmark skulle være allieret med Østrig i spørgsmålet om migration. Men hvilke dele af de østrigske udspil sigtede statsministeren til? Tænkte han også på det med at placere asylansøgere, der melder sig i Europa, i tredje verdenslande? Dansk Folkeparti syntes, at det i tråd med udtalelserne fra det maltesiske formandskab gav mening, hvis man kunne lave en aftale med Libyen, der mindede om den med Tyrkiet. Den maltesiske premierminister, Muscat, sagde, at operation Sophia skulle udvides med flere flådefartøjer tættere på den libyske kyst for at kunne hente flere asylansøgere op af vandet hurtigt. Var det ikke korrekt, at hvis EU bevæger sig helt tæt på den libyske kyst uden at have en aftale med Libyen om hjemsendelse, ville det tilskynde flere til at tage af sted i bådene, fordi de så kun skal et par hundrede meter ud fra kysten for at blive samlet op? Var det fornuftigt?

Hvad angik forholdet til USA, virkede det, som om EU var kommet ind i en blindgyde. Donald Tusk havde nævnt USA og islamisk ekstremisme i samme åndedrag som værende udfordringer. Det virkede taktisk uklogt at nævne Trump, IS, Rusland etc. i samme kategori. Han advarede mod at tage Anker Jørgensen-kasketten på. Dansk Folkeparti mente, at man skulle have et stærkt transatlantisk samarbejde, så det nyttede ikke noget, at man selv fik krisen til at ulme mere, end den burde. Man burde tage det roligt og afvente. Det centrale for Danmark var at være helt sikre på NATO-samarbejdet, og så var Dansk Folkeparti ligeglad med, hvilke lande USA indfører indrejseforbud overfor. Hvorfor skulle EU blande sig i det? Hvis EU stod i en situation, hvor der var for lidt styr på visumtildelingen, og sikkerheden dermed var i fare, var det vel rettidig omhu at beslutte at indføre et midlertidigt indrejseforbud fra visse lande. Han opfordrede statsministeren til at lægge vægt på det gode transatlantiske forhold på DER-mødet. EU kan ikke stå alene uden partneren på den anden side af Atlanten.

Peter Hummelgaard Thomsen mente ikke, at statsministerens ord kunne tolkes sådan, at man tog Anker Jørgensen-kasketten på. Det var tværtimod sundt, at man over for nære allierede også kan ytre kritik, når der er grund til det. Han roste regeringen for at have reageret hurtigt på tvivlen om betydningen af indrejseforbuddet for at få afklaret, om danske statsborgere med dobbelt statsborgerskab fra de på pågældende lande også var berørt. Der var mange tvivlspunkter i det transatlantiske forhold – bl.a. hvad det ville komme til at betyde for en frihandelsaftale. Trumpadministrationen havde været hurtig til at opsigelse stillenhavsfrihandelsaftalen, sikkert til stor glæde for kineserne. Man skulle selvfølgelig diskutere indholdet af en europæisk-amerikansk-aftale, men det ville være ærgerligt, hvis det endte med, at den nye amerikanske administration helt ville opsigelse forhandlingerne. Hvad var statsministerens vurdering af status over TTIP? Og ville den blive diskuteret på topmødet?

Søren Søndergaard spurgte, hvad man skulle gøre for at blive placeret et sikkert sted, hvis man var en kvindelig menneskerettighedsaktivist, der havde siddet fængslet i Egypten, var flygtet og ankom til det nye Libyen, som EU havde lavet aftaler med. Hvor skulle man søge asyl? I Libyen? Eller ville der være steder, hvor man kunne søge asyl for at komme til et sikkert land? Statsministeren havde advaret mod konstitutionelle tiltag i forbindelse med fejringen af 60-året for Romtraktaten. Var der behov for den advarsel?

Jan E. Jørgensen sagde, at man kender sande venner på, at de ikke bare er rygklappere, så statsministeren havde hans ubetingede støtte til, at udenrigsministeren havde fat på at få afklaret konsekvenserne af det amerikanske indrejseforbud. Han nævnte et eksempel, han kendte til, med en kvinde, der var født i Iran, men flygtet fra præstestyret med sin mor til Danmark som barn. Hun var ateist og havde arbejdet som psykolog i Danmark i mange år. Hun skulle nu på rejse med familien til New York, men havde fået at vide af ambassaden, at de ikke kunne komme afsted, da de var født i Iran. Det skulle man selvfølgelig protestere imod som land.

Jan E. Jørgensen kunne forstå, at Dansk Folkeparti tvivlede på, om det var smart med en kapacitet, der gør, at man kan redde dem, der sejler ud. Implicit sagde Kenneth Kristensen Berth, at det var smartere at lade nogen drukne. Jan E. Jørgensen opfordrede til, at man gør, hvad man kan, for at redde folk, der er i fare for at drukne. Libyen havde jo ikke selv en kystvagt.

Statsministeren svarede, at den libyske kystvagt var under opbygning. Man kunne ikke så tvivl om, hvorvidt folk i havsnød skal samles op, for man har en moralsk og humanitær forpligtelse til at drage omsorg. Hvis de blev samlet op i internationalt farvand, ville de komme til Europa. Sådan var det. Kenneth Kristensen Berth havde ret i, at de samlede omstændigheder for at flytte sig fra Afrika til Europa selvfølgelig også havde betydning for, om man sætter sig i bevægelse i det hele taget. Man havde et ønske om at få styr på migrationsstrømmene, og statsministeren mindede om, at 90 pct. kom via Libyen, og at langt de fleste ikke havde en chance for at få asyl i Europa. Derfor havde man en interesse i at dæmme op for det. En nøgle var at opbygge en libysk kystvagt. De fleste drukneulykker skete i libysk søterritorium. Kunne man opbygge en kapacitet og et samarbejde med Libyen

og afledt deraf også et samarbejde med andre lande, kunne man skabe en dominoeffekt. Dem, der flygtede fra Libyen til Europa, var ikke fra Libyen. Kunne man holde udfordringen væk fra Europa, ville Libyen stå med problemet, så der var altså ingen nem løsning, men en del af den var selvfølgelig, at Libyen fik opbygget en kapacitet og blev trænet i at bruge den, så de kunne kontrollere deres egne farvande. Ham bekendt forholdt det sig sådan, at hvis man blev samlet op på libysk territorium af libysk kystvagt, blev man sejlet tilbage til Libyen.

Statsministeren svarede Søren Søndergaard, at man slet ikke var der endnu. Når han nævnte EU-Tyrkiet-aftalen var det for at udstikke en retning, men alle forudsætninger var på ingen måde tilvejebragt. Man var langt fra en mekanisme magen til den i Tyrkiet, men det rokkede ikke ved det langsigtede perspektiv om, at man i stedet for tilfældige folkevandringer af migranter og asylansøgere fik skabt et system, hvor man passer på de ydre grænser, understøtter en udvikling, der minimerer behovet for at flytte sig, og at de flygtninge, man tager, er kvoteflygtninge og ikke flygtninge på selvvisitation så at sige. Derhen kunne man ikke komme fra den ene dag til den anden. Valgte man en tilgang, hvor systemet skulle gennemtænkes og tilvejebringes i alle sine detaljer, før man begyndte at handle, kunne man være i tvivl om, hvorvidt man overhovedet ville nå derhen, hvor man kunne handle. Statsministeren var glad for, at debatten på halvandet år havde ændret retning fra et fokus på, at man måtte leve med den eksisterende tilstrømning og ellers diskutere, hvordan man kunne fordele udfordringen solidarisk mellem landene, til nu at handle om, hvordan man undgik menneskestrømmene. Afsættet var ikke, at man ville bygge en mur, og så måtte flygtninge og migranter sejle deres egen sø, men at det handlede om at understøtte en økonomisk udvikling i Afrika, der mindsker incitamentet for at forlade hjemlandet. Data viste, at Afrika med den rigtige udvikling ville Afrika kunne brødføde sig selv inden for de kommende 15-20 år.

Statsministeren havde svaret på spørgsmålet om Operation Sophia, idet han havde sagt, at perspektivet lå i at kapacitetsopbygge i Libyen, hvilket både Operation Sophie og Operation Triton bidrog til.

Til Kenneth Kristensen Berth sagde statsministeren også, at han ikke havde sagt, at man skulle lave copy paste af bestemte landes flygtningepolitik, men at han havde noteret sig, at en række lande, som f.eks. Tyskland, Finland og Østrig, gav udtryk for at ville gå i samme retning som den danske. Det handlede om at få styr på grænserne, ødelægge menneskesmuglernes model, opbygge alliancer og partnerskaber, så det ikke var selvvisiteret indvandring, men en kontrolleret indvandring. Det var også den østrigske tilgang.

Til Søren Søndergaard sagde statsministeren, at han havde brugt ordet advare i en præventiv mening. Han glædede sig over, at der i Bratislava var bred enighed om, at der var brug for at give konkrete svar på konkrete spørgsmål – og ikke for at accelerere integrationsprocessen eller finde på nye overbygninger. Det ændrede ikke ved, at man også stødte på europæiske røster, der mente noget andet. Derfor var det på sin plads med en præventiv advarsel.

Om forholdet til USA sagde statsministeren, at han mente, at var brug for nuancer. Han havde ikke den opfattelse, at Donald Tusk placerede Trump i samme båd som IS. Det var legitimt at sige, at der var forskellige udfordringer, vel vidende at de har en forskellig karakter. Enhver kunne se, at der var forskel på de problemer, som et forfærdeligt terrorregime funderet i islamisk fundamentalisme udgør, og det faktum, at der var kommet en amerikansk præsident, som udfordrede nogle af de europæiske værdier, deriblandt stigende international samhandel. Man skulle passe på ikke at skubbe USA fra sig eller foran sig. Regeringen havde ganske rigtigt reageret på indrejseforbuddet, fordi det risikerede at udfordre danske statsborgere og stille visse i en ringere situation end andre. Det var man nødt til at reagere på, og det var blevet afklaret.

Man skulle ikke gøre sig til dommer over andre landes politik, og man måtte anerkende, at USA er et demokrati med en folkevalgt præsident. Det forekom noget firkantet, at man i forsøget på at dæmme op for en potentiel terrortrussel – også selv om man identificerede nogle lande, som i højere grad kunne være arnesteder for disse trusler – lavede et totalt indrejseforbud, der dækkede alle fra den mest internationalt orienterede forretningsmand til flygtninge og religiøse fundamentalister. Det var legitimt at have en mening om det. Man har forskellige relationer til forskellige lande, og tog man de syv lande på listen og så på de danske visumbestemmelser, kunne man konstatere, at det var noget sværere at komme fra de lande på grund af restriktive visumkrav. Derfor var der brug for nuancer.

Han var helt enig i vigtigheden af det transatlantiske samarbejde. Det skulle man værne om, og det var godt med en debat på et oplyst grundlag. Hvis man så på, hvad den nye amerikanske udenrigsminister havde sagt i kongreshøringerne og stillede det op imod 140 tegns tweet, var det til at få øje på nuancerne. Det var klogt at lade tingene sætte sig. Mange var negativt stemt over for twitterpolitik, og det var ganske vist en anderledes måde at kommunikere på. Han skulle ikke gøre sig til dommer over det, men ville gerne advare imod, at svaret på twitterpolitikken ville blive twitterreaktionen, hvor man ligeså unuanceret og ved hjælp af 140 tegn ville sige, lige hvad man mente. Det kunne ikke være sådan, at en regering, der er folkevalgt i verdens supermagt nr. 1 og er en nær allieret med Danmark, skifter politik i løbet af 14 dage. Det transatlantiske samarbejde er kernen i mange ting, og det skulle værne om og med klogskab nærme sig den nye administration. Dertil hørte selvfølgelig også det, som Jan E. Jørgensen havde sagt, nemlig at man over for gode venner også kan påtale uhensigtsmæssige ting.

Om TTIP-aftalen sagde statsministeren til Peter Hummelgaard Thomsen, at man skulle være meget optimistisk for at tro, at den nye administration ville accelerere forhandlingerne, selv om han stadig var varm tilhænger af dem. Man kunne bruge situationen til at sige, at Europa tro mod egne interesser bør ser ud i verden og gøre brug af eksisterende muligheder. Man var f.eks. ved at forhandle en frihandelsaftale med Japan, som han syntes, det ville være klogt at tilføre mere energi og momentum. Hvor nogle valgte at vende verden ryggen lidt, måtte andre se den i øjnene og få det maksimale ud af den. Han håbede, at EU i stedet for kun at tygge på, hvordan det fremtidige USA ville blive, i højere grad også tænkte på, hvordan EU skulle positionere sig. Hvad kunne man gøre for at sætte egne

ideer og værdier igennem? Gik der bakgear i perspektivet om en transatlantisk frihandelsaftale, skulle man arbejde for igen at køre fremad, men man skulle også se sig til andre sider og udnytte det tomrum, der opstår, når nogle trækker sig tilbage.

Mødet sluttede kl. 14.40